

	Savez izviđača Hrvatske				
	POL03	Uključivanje djece i mladih			
	Donosi	Sabor SIH-a	Datum	15.12.2018.	Revizija 0
	Revidira	Odbor za (normativne) akte	Sljedeća revizija	2023.	

Pozadina

Politika Saveza izviđača Hrvatske "Uključivanje djece i mladih" zasnovana je na odgovarajućoj politici Svjetske organizacije skautskog pokreta (WOSM) "Youth Involvement Policy", primjenjujući one dijelove koji se odnose na nacionalnu razinu.

Za bolje razumijevanje ove politike, važno je pročitati prijevod WOSM-ove politike "Youth Involvement Policy".

Svrha

Svrha ove Politike je:

- postići puno razumijevanje pojma i važnosti uključivanja djece i mladih kod svih onih koji u izviđaštvu sudjeluju ili na njega utječu neposredno ili posredno
- uspostaviti okvir za kontinuirani razvoj i provedbu uključivanja djece i mladih u SIH-u.

Primjena

Ova Politika primjenjuje se na svim razinama SIH-a: nacionalnoj, regionalnim, subregionalnim i lokalnim.

Odgovornost za provedbu ove Politike je na svim odraslim osobama, na svim razinama, ali posebice na nacionalnoj razini, odgovornima za vođenje i upravljanje SIH-om, bilo da se radi o razvoju i provedbi izviđačkog programa, sustava upravljanja odraslima ili obavljanju bilo koje druge podržavajuće uloge.

Strukturama SIH-a na svim razinama povjerena je odgovornost da osiguraju odgovarajuće resurse predviđene za provedbu ove Politike, uzimajući u obzir odgovarajuću razinu i opseg njihove uloge.

Ova Politika utvrđuje odgovornosti tijela SIH-a njihove uloge u usvajanju, prilagođavanju i provedbi ove Politike te uspostavljanju potrebnih postupaka za redovito preispitivanje njegove provedbe.

Definicije

Djeca i mladi

Pojam 'djeca i mladi' u izviđaštvu odnosi se na sve djevojčice i dječake, djevojke i mladiće uključene u odgojno-obrazovni program unutar izviđačkog pokreta. Iskustvo učenja u izviđaštvu fokusira se na razvoj mlade osobe; stoga program za djecu i mlade završava u odrasloj dobi (tj. uključuje djetinjstvo, adolescenciju i rano odraslo doba).

Različite faze osobnog razvoja određuju dobne kategorije unutar izviđaštva, što može varirati ovisno o kulturnim razlikama i kontekstima u kojima nacionalna skautska organizacija djeluje. U Hrvatskoj izviđački program pokriva raspon od 6. do 29. godine.

Odrasli

Prema Politici SIH-a "Odrasli u izviđaštvu", odrasli, voditelji timova odraslih i voditelji su punoljetne osobe, volonteri (u pravilu, a tek u rijetkim slučajevima profesionalci) odgovorni za razvoj i provođenje izviđačkog programa; zaduženi za pružanje podrške drugim odraslim članovima; odnosno zaduženi za pružanje podrške različitim organizacijskim strukturama u izviđaštvu.

"Odrasli u izviđaštvu"

je program sustavnog upravljanja ljudskim resursima odraslih u izviđačkom pokretu, s ciljem poboljšanja učinkovitosti, predanosti i motivacije, kako bi se postigao bolji program za djecu i mlade, te učinkovitija i uspješnija organizacija.

Mladi voditelji (ili mladi asistenti)

su maloljetne osobe s navršениh 15 godina (u skladu sa Zakonom o volonterstvu) koje volonterski pomažu u provedbi izviđačkog programa za djecu i mlade s pripadnicima mlađih dobnih skupina; ili su uključene u pomaganje odraslima; ili u podršku organizacijskim strukturama. U ovom slučaju uloga 'voditelja' označava odgojno-obrazovnu ulogu koju voditelj provodi u ime izviđačke organizacije. Ova se definicija ne odnosi na vršnjačke vođe, kao što su npr. (vršnjačke) vođe patrola, družina i sl. No ako oni uz to obavljaju i neku od ranije spomenutih dužnosti, mogu se nazivati mladim voditeljima.

Sudjelovanje djece i mladih

je proces koji osigurava da se djeca i mladi pitaju za mišljenje i sudjeluju u donošenju odluka koje utječu na njihov život.

Uključivanje djece i mladih

je proces izgradnje kapaciteta koji se zasniva na omogućavanju djeci i mladima da s odraslima aktivno dijele odgovornosti u donošenju odluka koje utječu na njihove i živote drugih u zajednici.

Angažiranje djece i mladih

je značajno sudjelovanje i trajno uključivanje djece i mladih u akcije u kojima koriste svoje vrijeme, inteligenciju, talente, vještine i mogućnosti kako bi učinili pozitivne promjene u svom, kao i životima drugih, kao rezultat snažne povezanosti s određenom idejom, osobom, aktivnosti, mjestom ili ishodom.

Oснаživanje djece i mladih

je stavovni, strukturni i kulturni proces u kojem djeca i mladi stječu vještine, autoritet i alate za donošenje odluka i provođenja promjena u vlastitom i životima drugih ljudi, mladih i odraslih.

Izviđački program

je ukupnost različitih mogućnosti učenja koje mogu koristiti djeci i mladima (Što), osmišljenih tako da doprinose postizanju svrhe izviđaštva (Zašto), i koji se proživljavaju kroz Skautsku metodu (Kako).

Skautska metoda

je sustav progresivnog samoobrazovanja koji se ogleda u međudjelovanju sljedećih elemenata:

- Izviđački Zavjet i Zakoni
- Iskustveno učenje
- Osobni napredak
- Timski sustav
- Podrška odraslih
- Simbolički okvir
- Priroda
- Uključenost u zajednicu

Izjava

SIH razvija ovu Politiku, kao i pripadajuće procedure i pravila, kako bi osigurao optimalnu uključenost djece i mladih osoba u SIH-u odlučivanje na svim razinama SIH-a, kao i aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici.

S obzirom da je izviđaštvo pokret djece i mladih uz podršku odraslih, a ne pokret za djecu i mlade kojim upravljaju isključivo odrasli, ova Politika naglašava važnost stvaranja tolerantnog okruženja u kojem i mladi i odrasli prirodno i skladno dijele znanja i vještine.

Provedba ove Politike u skladu je s Misijom izviđačkog pokreta, pridonoseći cjelokupnom razvoju djece i mladih i osnažujući ih za preuzimanje aktivne uloge u društvu.

Mjere

1. Zašto uključivati djecu i mlade?

Pri razvijanju ove Politike Savez izviđača Hrvatske polazi od sljedećeg:

1.1 Zašto uključivati djecu i mlade u razvoj društva?

Prava djece i mladih, zastupljenost i perspektiva mladih

- Djeca i mladi imaju pravo biti uključeni, kao i pravo da se njihov glas čuje pri donošenju odluka koje će na njih utjecati, što je jedno od njihovih temeljnih prava.
- Uključivanje djece i mladih u procese donošenja odluka osigurava njihovu bolju zastupljenost i omogućava uvid u poglede mladih koji su često drugačiji od pogleda odraslih.
- Djeca i mladi su obično oni koji razmišljaju „izvan okvira“ i mogu doprinijeti novim, svježim i kreativnim idejama.

Razvoj bitnih vještina i pozitivnih stavova za mlade i odrasle

Uključivanje djece i mladih:

- Osnažuje njihove sposobnosti i doprinosi formiranju njihovih težnji i stavova.
- Pomaže im da unaprijede svoje vještine rješavanja problema, razviju sposobnost kritičkog raspravljanja i da sudjeluju u konstruktivnim dijalozima s odraslima, kako bi stvorili međusobno tolerantno okruženje.
- Omogućuje im da preuzmu inicijativu i odgovornost za svoje postupke, istodobno jačajući samopouzdanje i otvorenost.
- Omogućava odraslima da mlade percipiraju kao ključne partnere i saveznike u doprinosu zajednici.
- Jača predanost odraslih i povećava njihovu energiju kada istu posvećenost vide i u mlađim generacijama.

Poticanje odgovornosti i održivosti

Uključivanjem djece i mladih:

- U njima se potiče osjećaj društvene odgovornosti prema održivom razvoju zajednice.
- Pomaže im se da razviju socijalne kompetencije potrebne za stvaranje sve inkluzivnije i kohezivnije zajednice.

Ukratko

Potencijal mlade osobe za doprinos društvu je zbilja ogroman kada se pravilno njeguje i kada mu se daje dovoljno potpore i prilika unutar zajednice. Zajedno, odrasli i mladi mogu poboljšati svoj vještine i znanje i mijenjati stavove. Mogu raditi zajedno na postizanju održivog razvoja i stvaranju boljeg života u svojim zajednicama. Te prednosti mogu se primjeniti i na izviđače s obzirom da je izviđačka organizacija duboko ukorijenjena u zajednici u kojoj djeluje i pridonosi njenom poboljšavanju.

1.2. Zašto uključivati djecu i mlade u donošenje odluka u izviđaštvu?

Obrazovanje za cijeli život

- Uključivanje djece i mladih u donošenje odluka je ključno za provođenje misije izviđaštva.
- Kroz njega odrasli stvaraju sigurnu okolinu za učenje u kojoj djeca i mladi mogu postati samoispunjeni kao pojedinci i imati konstruktivnu ulogu u društvu.

Specifična metoda

- Unutar izviđačke sekcije, svi izviđači mogu sudjelovati u izboru aktivnosti, evaluaciji života zajednice i donošenju općih, zajedničkih pravila.
- Sve te aktivnosti ističu važnost uključivanja djece i mladih kao ključnu komponentu Skautske metode.

Pomoć djeci i mladima u uspostavi sustava vrijednosti i razvoju životnih vještina

- Uključivanjem u proces donošenja odluka, mladi ljudi mogu otkriti:
 - kako je od samopromocije daleko vrjedniji zajednički rad na postizanju zajedničkih ciljeva,

- kako se slušanjem drugih i obraćanjem pažnje na njihovo mišljenje postiže konsenzus,
- kako se dijeljenjem vještina i truda u timskom radu zajednički dijele i postignuća.
- Uključivanje djece i mladih potiče prilike za izgradnju sposobnosti i kod mladih i kod odraslih, omogućavajući im razvijanje životnih vještina kao što su kreativno rješavanje problema, liderstvo i komunikacijske vještine.

Poboljšavanje demokracije i dinamičnosti unutar organizacije

Ako mladi članovi nisu uključeni demokratski proces koji im omogućuje da izraze svoja stajališta o potrebama mladih i važnosti izviđačkog programa, kao i o strategiji i upravljanju organizacijom, tada se izviđaštvo suočava s trostrukom opasnosti:

- Bez povratnih informacija onih koji rade na osnovnoj razini provedbe programa, vodstvo SIH-a neće biti u mogućnosti oblikovati i razvijati odgovarajuće strategije
- Ako nemaju mogućnosti za izražavanje svojih stavova, mladi voditelji mogu izgubiti motivaciju i odustati od izviđaštva. Povećanje fluktuacije voditelja u pravilu dovodi do pogoršavanja kvalitete provedbe programa.
- Izviđaštvo se temelji na iskustvenom učenju. Ako u mlađoj dobi ne mogu iskusiti proces donošenja odluka na osnovnoj razini, ne može se očekivati da će mladi odjednom postati odgovorni, aktivni odrasli građani u dobi od 16, 18 ili 21 godina bez prethodnog usvajanja potrebnih vještina i odgovornosti.

Jačanje međugeneracijskog dijaloga

- Mislija izviđaštva bolje se postiže kada postoji zdrav odnos između mladih i odraslih. Obostrano je korisno kad i jedni i drugi imaju priliku međusobno podijeliti svoje jake strane.
- U izviđaštvu, uloga odraslih voditelja je omogućavati djeci i mladima doživljaje i iskustva. Ako žele tu ulogu dobro provoditi, nužno se moraju uključiti u konstruktivni razgovor i suradnju s mladima.

Ukratko

Uključivanjem djece i mladih u proces donošenja odluka u izviđaštvu, ne samo da ispunjavamo našu misiju i poštujemo Skautsku metodu, nego potičemo mlade i odrasle da postignu svoje pune kapacitete i uključe se u konstruktivne rasprave kako bi doprinijeli dinamičnosti i demokratičnosti izviđačke organizacije.

1.3. Izazovi uključivanja djece i mladih

Pri provođenju ove Politike potrebno je imati na umu sljedeće moguće probleme:

- Nedovoljno posvećivanje pažnje uključivanju djece i mladih.
- Nekorištenje modela/metoda prikladnih za određeni kontekst i potrebe mladih.
- Nedostatak vještina i odgovarajućeg osposobljavanja.
- Neodređivanje odgovarajućeg potrebnog vremena i sredstava za osposobljavanje mladih za učinkovitiji doprinos.

- Nedostatak informacija ili nedostatak jasne komunikacije o mogućnostima uključivanja djece i mladih.
- Nedostatak vremena i novaca kod djece i mladih.
- Fluktuacija voditelja i slabo osposobljavanje odraslih.
- Uključivanje djece i mladih samo do određene razine u organizacijskoj strukturi, što sprječava mlade da u potpunosti pridonose i da se osjećaju odgovornima za uspjeh organizacije kao cjeline.

2. Kako uključivati djecu i mlade?

Ova Politika daje smjernice za uključivanje djece i mladih na tri razine: lokalna razina (sekcija i udruga), nacionalna razina (SIH) i razina društvene zajednice. Važno je razumjeti da uključivanje djece i mladih treba promatrati holistički, a ne određenim redoslijedom – razinu po razinu. Razine se ne smiju shvatiti kao nadogradnja jedne na drugu, nego se uvijek nadopunjuju i međusobno pojačavaju učinak.

2.1. Lokalna razina (sekcija i udruga)

Uključivanje djece i mladih predstavlja jedan od temelja izviđačkog programa i duboko je ukorijenjeno u Skautskoj metodi. Skautska metoda pruža alate koji povećavaju uključivanje djece i mladih i omogućava mladima ne samo aktivno sudjelovanje u procesu donošenja odluka na razini sekcije i udruge, nego i preuzimanje dužnosti i odgovornosti na drugim razinama pokreta i šire zajednice.

Timski sustav

Timski (patrolni) sustav, kao jedan od elemenata Skautske metode, nije samo način rada u malim radnim skupinama (kako se najčešće definira), već je to zapravo sustav uključivanja djece i mladih u odlučivanje kroz sve dobne kategorije (uz različite pristupe). Timski sustav je moćan alat za uključivanje djece i mladih pa je njegova upotreba **obavezna u svim dobnim kategorijama** (na odgovarajući način).

Iskustvo liderstva

Svaki izviđač mora imati mogućnost preuzeti ulogu vođe tima, u ovisnosti o situaciji, sposobnostima i odgovornosti. Tu ulogu mu demokratskim odlučivanjem dodjeljuju sami članovi tima na osnovi zasluženog povjerenja. U pravilu, izviđači se trebaju izmjenjivati u vođenju kako bi svi imali priliku preuzeti odgovornost i zadobiti povjerenje ostalih.

Predstavnički sustav

U svakom timu i na način primjeren njihovom uzrastu, iskustvu i sposobnostima, mladi sami organiziraju život svoje zajednice, dijeleći odgovornosti. Oni odabiru, organiziraju, provode i vrednuju svoje aktivnosti. Njihovi predstavnici (vođe) prenose njihove stavove i zastupaju ih na višim ustrojstvenim razinama. Predstavnički sustav treba omogućiti djeci i mladima uključenost u proces donošenja odluka u sekciji i udruzi, zajedno s odraslim voditeljima.

2.2. Razina SIH-a

Uključivanje mladih u proces odlučivanja na razini SIH-a mora biti smisljeno i transparentno. Ova Politika za to pruža sljedeće smjernice:

- Program za djecu i mlade (izviđački program) treba redovito revidirati kako bi se osiguralo da on potiče i pruža prilike za osnaživanje djece i mladih.
- SIH mora imati funkcionalan odbor za program koji se sastoji od članova s relevantnim iskustvom uključujući razmjerni broj mladih mladih od 30 godina, s pravom uključivanja u proces donošenja odluka.
- SIH mora razvijati odgovarajuće materijale namijenjene osnaživanju djece i mladih za potrebe edukacije voditelja i provedbe izviđačkog programa.
- SIH mora implementirati alate i procese namijenjene podršci osobnog učenja mladih uključenih u donošenje odluka na svim razinama.
- Programi edukacije za odrasle i mlade moraju se razvijati i provoditi kako bi se podržalo uključivanje djece i mladih na svim razinama.
- Informacije o mogućnostima uključivanja u donošenje odluka i informacije o donesenim odlukama moraju biti dostupne svim mladima na koje se te odluke odnose.
- Potrebno je osigurati zastupljenost mladih u tijelima SIH-a, kao i u izaslanstvima na regionalnim i svjetskim skautskim konferencijama.
- Metoda za izradu strateškog plana za organizaciju mora u proces uključiti sudjelovanje mladih na svim razinama u svim fazama razvoja i provedbe plana.
- SIH mora imati sustav za procjenu zadovoljstva mladih članova izviđačkim programom i njegovom provedbom te razinom uključenosti u odlučivanje na razini organizacije. Rezultati procjene moraju biti preneseni u akcijski plan koji se zatim provodi.
- SIH će izdvojiti potrebne financijske i druge resurse za provedbu ove Politike i procesa vezanih za uključivanje djece i mladih u odlučivanje.

2.3 Razina društvene zajednice

Izviđači doprinose društvenoj zajednici na dva načina:

- odgojem i obrazovanjem djece i mladih
- osnaživanjem odgovornih i predanih građana.

Na taj način, uz uključenost u zajednicu, izviđaštvo ostvaruje svoje geslo "*stvaramo bolji svijet*".

Postati „Aktivni građanin“

Izviđaštvo doprinosi osnaživanju autonomnih pojedinaca i holističkom razvoju aktivnih globalnih građana za zajednicu. Omogućiti mladima da postanu „Aktivni građani“ (u sadašnjosti i budućnosti) treba biti jedan od krajnjih rezultata izviđačkog obrazovnog procesa.

Mladi mijenjaju zajednice

Kako bi se mladima u izviđaštvu omogućilo djelovanje u njihovim zajednicama i doprinos pozitivnom razvoju u svojim društvima, izviđaštvo treba:

- Identificirati mogućnosti u kojima i mladi i odrasli volonteri mogu biti aktivni u društvu, kako unutar izviđačkog programa, tako i izvan njega.
- Prepoznati odgojno-obrazovne koristi sudjelovanja u radu na razvoju zajednice.
- Utvrditi koristi koje zajednica dobiva doprinosom izviđača.

- Učinkovito unaprjeđivati uključenost mladih u zajednicu kroz izviđački program.
- Znati kako riješiti vanjske odnose kad je riječ o projektima za razvoj zajednice; u smislu partnerstva, reputacije i komunikacije.
- Razumijeti koja je uloga odraslog voditelja pri pružanju podrške mladima kod poticanja razvoja društvenih projekata.
- Biti aktivno u Mreži Mladih Hrvatske i drugim nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima vezanim uz probleme mladih.
- Prepoznati potrebe i interese mladih u njihovoj zajednici, tijekom izrade i evaluacije izviđačkog programa.

Procedure i pravila

SIH će na osnovi ove Politike razviti potrebne procedure i pravila. Njihov popis navest će se na ovom mjestu.

Uloge i odgovornosti

Lokalna razina:

- Provedba nacionalne Politike uključivanja djece i mladih i odgovarajućih procedura.
- Sudjelovanje u razvoju Politike i procedura kroz davanje prijedloga i povratnih informacija o provedbi.

Nacionalna razina:

- Razvijanje i provedba nacionalne Politike uključivanja djece i mladih u skladu sa Svjetskom politikom.
- Definiranje sustava i procedura za provedbu i praćenje nacionalne Politike uključivanja djece i mladih na lokalnoj razini i stvaranje potpornih obrazovnih materijala i alata za obuku.

Povezane politike

- Politika SIH-a "Program za djecu i mlade"
- Politika SIH-a "Odrasli u izviđaštvu"

Reference

- Statut WOSM-a, 2011.
- *World Scout Youth Programme Policy*
- *Adults in Scouting World Policy*
- *Youth Involvement Reference Guide, World Scout Bureau Publication, 2003*
- *Youth Involvement Toolbox, World Scout Bureau Publication, 2005*
- *39th World Scout Conference, Document 14: Youth Involvement in Decision-Making*

- *Concept Paper on Leadership Development in Scouting*
- *World Scout Committee Position Paper "Unlocking our Potential"*

Revizija

Ova će se Politika redovito revidirati, usklađivati s odgovarajućom WOSM-ovom politikom, te po potrebi ažurirati. Vremenski period između potpunih revizija iznosi pet godina, iako se neki elementi ili postupci mogu revidirati u kraćem razdoblju.